

METÀSTASI A LÍQUID PERICÀRDIC DE CARCINOMA UROTELIAL SUBTIPUS PLASMOCITOIDE

Patricia Lozano Martos; Isabel María Carmona Sánchez; Lara Barragán Rubio; Ana Fernández Mármol; Xana Bernal Escoté
Hospital Universitari Joan XXIII; Tarragona

CAS CLÍNIC

Home de 68 anys exfumador, obès, hipertens, diabètic, amb dislipèmia i insuficiència renal aguda.

L'any 2021 se li va practicar RTU de tumor vesical d'aspecte infiltrant. Es va diagnosticar de carcinoma urotelial d'alt grau subtipus plasmocitoide, sarcomatoide i ric en lípids, mínim T2. L'estudi d'extensió va demostrar adenopaties ilíiaques bilaterals i retroperitoneals.

Rep quimioteràpia neoadjuvant i posterior cistectomia radical que es diagnostica de carcinoma urotelial d'alt grau amb diferenciació plasmocitoide, sarcomatoide i ric en lípids ypT3a, 6/11 ganglis positius N2.

Un any després, ingressa per vessament pericàrdic. Arriben al laboratori d'anatomia patològica 20 ml de líquid pericàrdic d'aspecte hemàtic, del que es realitzen dues extensions citològiques (Papanicolaou i Diff-Quik) i citologia líquida.

Estudi citològic

Tant a les extensions citològiques com a la citologia líquida s'observa un fons hemàtic amb abundant cel·lularitat, que es disposa aïllada o en fileres. Aquesta cel·lularitat presenta nuclis augmentats de mida, de contorns irregulars, de vegades pleomòrfics o polilobulats, que es disposen centralment o rebutjats a la perifèria. El citoplasma és escàs, ocasionalment vacuolat conferint a la cèl·lula una morfologia "en anell de segell". S'observen aïllades figures de mitosi. (figura 1).

Es va plantejar diagnòstic diferencial amb limfoma, neoplàsia de cèl·lules plasmàtiques, mesotelioma i carcinomes pobrament cohesius, entre ells l'urotelial per l'antecedent del pacient.

A l'estudi immunocitoquímic, les cèl·lules tumorals van resultar positives per a CK7 i GATA3 (que confirmaven l'origen epitelial i urotelial), amb negativitat per a CD45 i Calretinina (que descartaven l'origen limfocitari i mesotelial) (figura. 2).

Amb aquestes troballes el diagnòstic va ser de:

The International System for reporting serous effusion cytopathology. (ISRSFC) Categoria V. Maligne. Compatible amb metàstasi del component plasmocitoide del carcinoma urotelial.

Troballes histològiques

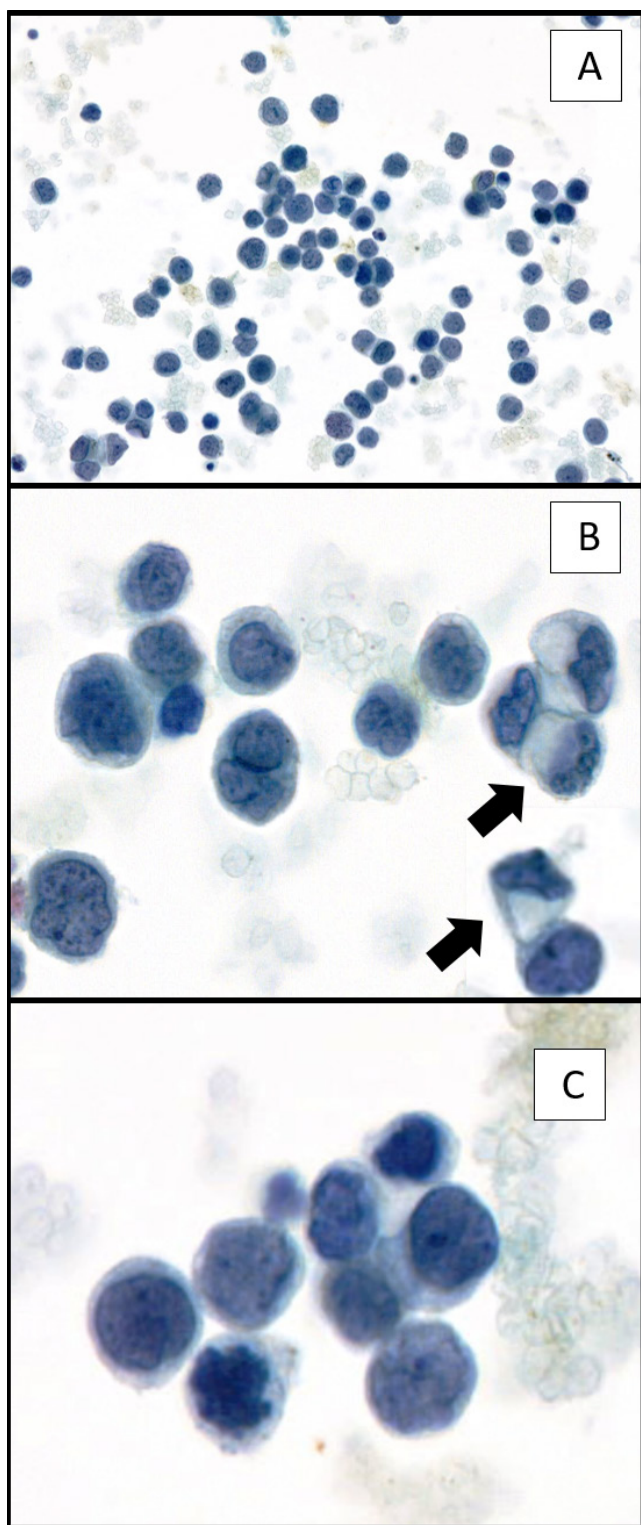
Tant a la RTU com a la peça de cistoprostatectomia es va observar un carcinoma urotelial d'alt grau amb diversos tipus histològics: plasmocitoide, sarcomatoide i ric en lípids (figura 3). L'estadiatge pTNM de la peça va ser ypT3a per infiltració del greix pericístic, pN2 amb 6 d'11 ganglis limfàtics positius.

L'estudi immunohistoquímic realitzat a ambdós tipus de mostra va resultar positiu per GATA3 amb positivitat focal per CK20 i CD138, amb pèrdua d'expressió focal d'E-cadherina i negativitat per a CK5/6 i CD44. (figura 4)

DISCUSSIÓ

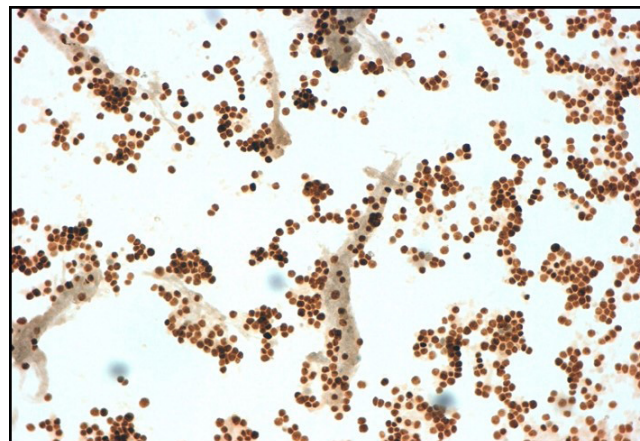
El carcinoma urotelial subtipus plasmocitoide és una entitat poc freqüent, que es diagnostica tardanament i que, per tant, presenta un curs agressiu i mal pronòstic. L'hematúria és el principal signe de presentació clínica. A la cistoscòpia, la mucosa de la bufeta urinària acostuma a estar edematosa, amb la paret engruixida, sense observar-se lesió exofítica.

La citologia d'aquests tumors es caracteritza per la presència d'abundants cèl·lules malignes discohesives.

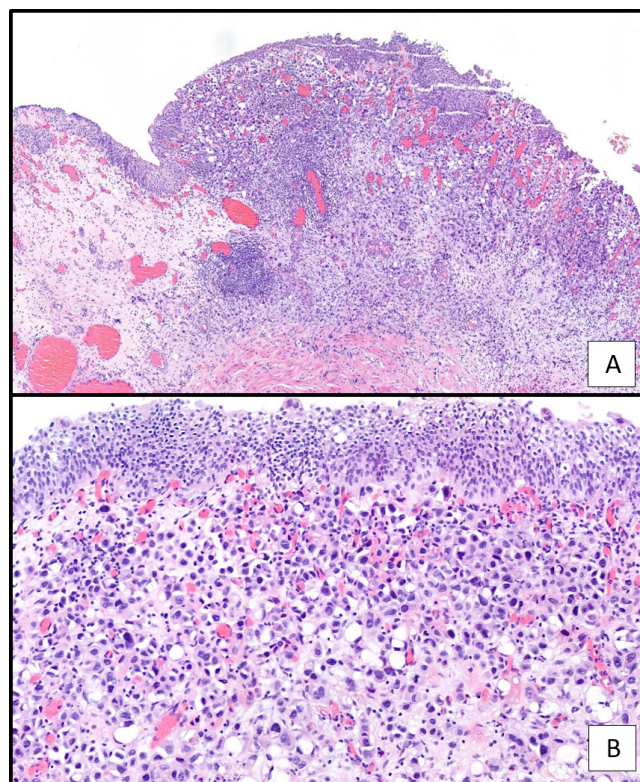

Figura 1. ThinPrep. A) Abundant cel·lularitat principalment aïllada o en petits grups. B) Cèl·lules amb citoplasma vacuolat i nuclis desplaçat a la perifèria, amb morfologia d'anell de segell. C) Gran desproporció nucli/citoplasma, irregularitat nuclear i nuclis polilobulats.

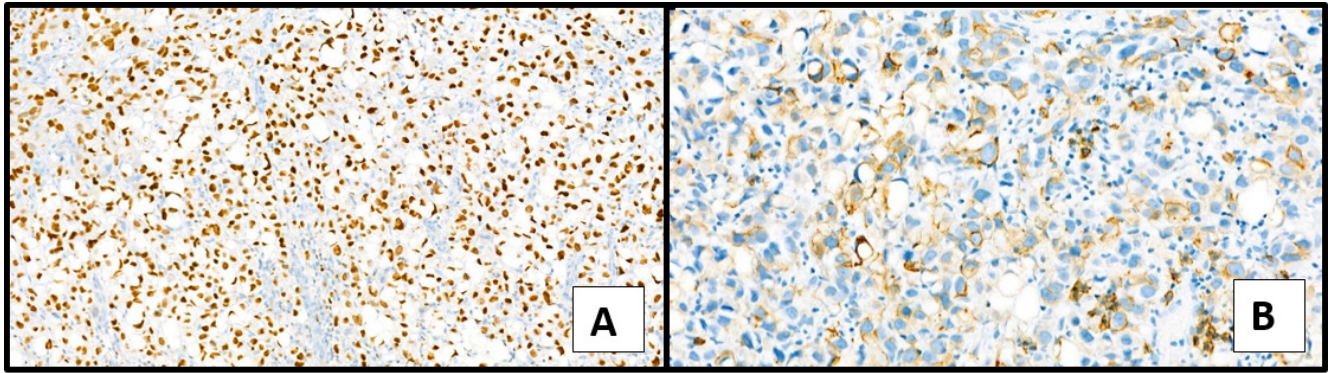
Les cèl·lules tumorals mostren nuclis grans, de contorns irregulars, que poden ser polilobulats i estar en disposició central o excèntricament disposats. A més de la morfologia plasmocitoide, poden observar-se vacuoles intracitoplasmàtiques que li confereixen a la cèl·lula una morfologia en "anell de segell".

Figura 2. Positivitat nuclear per GATA3.

Figura 3. A) Infiltració neoplàsica de patró difús preservant l'uroteli de superfície. B) A major augment, les cèl·lules neoplàsiques presenten un patró discohesiu, morfologia monocitoide, plasmocitoide o amb cèl·lules en anell de segell, similars a les observades a la citologia.

Figura 4. A) Positivitat nuclear per GATA3. B) Positivitat focal per CD138

La naturalesa epitelial del tumor es demostra per la positivitat per CK7 i CK20, essent també positius la CK34Be12, p63 i GATA3. La positivitat per a CD138 és variable entre els diferents estudis, oscil·lant entre el 70 i el 90%. Aproximadament, el 57% dels tumors perden expressió d'E-cadherina, la qual cosa explica el patró arquitectural "pobrament cohesiu" de les cèl·lules tumorals. Els marcadors limfoides són negatius, el que permet establir el diagnòstic diferencial amb aquesta entitat.

CONCLUSIONS

El carcinoma urotelial metastatitza més freqüentment a ganglis limfàtics regionals, donant-se també metàstasis a fetge, pulmons i ossos. Les metàstasis a líquid pericàrdic són molt infreqüents.

D'altra banda, els tumors que més metastatitzen a líquid pericàrdic són els de pulmó i mama. Les metàstasis de carcinoma urotelial representen menys de l'1%.

El carcinoma urotelial subtipus plasmocitoide és una variant poc freqüent que presenta un curs agressiu.

Dins de l'entitat carcinoma urotelial plasmocitoide existeixen tres morfologies cel·lulars diferents: monocitoides (les majoritàries en el nostre cas), plasmocitoides i cèl·lules en anell de segell. El fet de que les cèl·lules presentin una morfologia majoritàriament monocitoide va comportar un plus de dificultat diagnòstica al cas. Gràcies al correcte processament i gestió del material es van poder realitzar estudis immunocitoquímics que van permetre establir la naturalesa metastàtica de la tumoració. ■

Bibliografía

1. Bürgesser MV, Calafat P, Diller A, Metrebián S. Evolución inusual de un carcinoma urotelial variante plasmocitoide. *Rev Esp Patol*. 2014; 47(4): 231-234.
2. Peck JR, Hitchcock CL, Maguire S, Dickerson J, Bush C. Isolated cardiac metastasis from plasmacytoid urothelial carcinoma of the bladder. *Exp Hematol Oncol*. 2012 Jun 24;1(1):16
3. Alshahwan MI, Bin Dukhi MM, Alotaibi SN, Aldarrab R, Alhefdhi NA, Al Oudah N, Abumelha S. Plasmacytoid Variant Urothelial Cell Carcinoma: A Case of a Histological Variant of Urinary Bladder Cancer With Aggressive Behavior. *Cureus*. 2023 Mar 17;15(3):e36278
4. Karpathiou G, Mobarki M, Stachowicz ML, Hathroubi S, Patoir A, Tiffet O, Froudarakis M, Peoc'h M. Pericardial and Pleural Metastases: Clinical, Histologic, and Molecular Differences. *Ann Thorac Surg*. 2018 Sep;106(3):872-879.
5. Shinagare AB, Ramaiya NH, Jagannathan JP, Fennessy FM, Taplin ME, Van den Abbeele AD. Metastatic pattern of bladder cancer: correlation with the characteristics of the primary tumor. *AJR Am J Roentgenol*. 2011 Jan;196(1):117-22
6. Perrino CM, Eble J, Kao CS, Whaley RD, Cheng L, Idrees M, Hashemi-Sadraei N, Monn MF, Kaimakliotis HZ, Bandali E, Grignon D. Plasmacytoid/diffuse urothelial carcinoma: a single-institution immunohistochemical and molecular study of 69 patients. *Hum Pathol*. 2019 Aug;90:27-36.